

בבית המשפט העליון בשבתו כבית משפט לערעורים פלייים

ע"פ 9437/08

בפני : כבוד השופט א' רובינשטיין
כבוד השופט ס' גובראן
כבוד השופט י' דנציגר

המערער : שמעון אלגריסי

נגד

המשיבה : מדינת ישראל

ערעור על גזר דינו של בית המשפט המחוזי בבאר-שבע
מיום 28.9.08 בת"פ 8091/02 שניתן על ידי כבוד השופטת
רויטל יפה-כ"ץ

תאריך הישיבה : כ"ט בניסן התשס"ט (23.4.2009)

בשם המערער : עו"ד רונאל פישר

בשם המשיבה : עו"ד אבי וסטרמן

בשם שירות המבחן : גב' ברכה וייס

פסק-דין

השופט ס' גובראן:

1. בפנינו ערעור על גזר דינו של בית המשפט המחוזי בבאר-שבע (פ 8091/02) מיום 28.9.2000.

2. המערער הועמד לדין בגין עבירה של לקיחת שוחד, לפי סעיף 290 לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: חוק העונשין); שלוש עבירות של הפרת אמונים, לפי סעיף 284 לחוק העונשין; ושתי עבירות של קבלת דבר במרמה, לפי סעיף 415 לחוק העונשין.

3. כתב האישום המתוקן אשר הוגש לבית המשפט המחוזי בבאר-שבע כלל בתוכו ארבעה אישומים. על פי המתואר באישום הראשון, פנו מספר יזמים לרשויות התכנון

והבניה באילת לצורך שינוי ייעוד בקרקע בעיר, עליה ביקשו לבנות יחידות נופש. ביום 5.8.1999 פגש המערער, אשר באותו הזמן כיהן כסגן וממלא מקום ראש העיר אילת ויושב ראש הועדה לתכנון ובניה באילת, את אחד היזמים (להלן: היזם), וסיפר לו כי לרשימתו הפוליטית, אשר רצה לבחירות בשנת 1998 באילת, נותרו חובות של 250,000 ש"ח לערך. כאשר נשאל על ידי היזם הכיצד יוכל הלה לעזור, השיב המערער כי יוכל לסייע במתן תרומה לרשימה הפוליטית. באותו המעמד הוסכם על חתימת חוזה למראית עין בין היזמים לבין חברה ברשותו של איש עסקים בשם פנחס דואני ז"ל (להלן: דואני), לפיו יספק דואני שירותים לקידום בקשת היזמים, ובתמורה ישולם לו סכום של \$50,000. חוזה כאמור אכן נחתם, ודואני קיבל לידיו שיקים בסכום כולל של 102,806 ש"ח.

4. על פי המתואר באישום השני, המערער, יחד עם תשעה נוספים, היה חתום על ערבות אישית לחובות קבוצת הכדורסל הפועל אילת. כמו כן, במהלך השנים 1997-1998 הלווה המערער לקבוצת הכדורסל, סכום של 280,000 ש"ח. לכשהקבוצה נכנסה לסכנת פירוק, המערער, אשר כיהן כיושב ראש קבוצת הכדורסל לאותה העת, פנה לבנק הפועלים באילת על מנת שייתן לקבוצה הלוואה לכיסוי חובותיה. בנק הפועלים התנה את הסכמתו לבקשת המערער בערבותה של עיריית אילת להלוואה המיוחלת. בישיבת מועצת עיריית אילת אשר התכנסה לדון בנושא, המערער שכנע את חברי המועצה להצביע בעד מתן ערבות להלוואה בסך חמישה מיליון ש"ח ואף הצביע בעצמו בעד ההחלטה. בשום שלב של הדיון במועצה, לא יידע המערער את חברי המועצה על כך שהוא אחד מנושי הקבוצה. לאחר שניתנה לקבוצת הכדורסל ההלוואה כאמור, פרעה קבוצת הכדורסל את חובה למערער שהוערך באותה העת בסכום של 282,000 ש"ח. קבוצת הכדורסל נסגרה לבסוף, ועיריית אילת נאלצה לפרוע את ההלוואה שניתנה בזמנו על ידי בנק הפועלים, בהיותה ערבה לה.

5. על פי המתואר באישום השלישי ובאישום הרביעי, ביום 10.9.1999 נתנה הרשות לביקורת תקציבים של איגוד הכדורסל, אישור זמני לקבוצת הכדורסל הפועל אילת לפתוח את עונת המשחקים 1999/2000. האישור הסופי הותנה, בין היתר, בהשגת חוזי פרסום על סך 600,000 ש"ח. כדי לעמוד בדרישה זו, פנתה קבוצת הכדורסל לגורמים מקומיים בכדי שאלו יערכו חוזים עם הקבוצה, וזו האחרונה תוכל להציגם לרשות לביקורת תקציבים לצורך קבלת אישור סופי לתקציב לאותה עונה, אף כי אין בכוונתה לעמוד על ביצועם למעשה. במסגרת זו נערכו שני חוזים בסכום כולל של 570,000 ש"ח, האחד עם חברת "נאות אואזיס בע"מ" והשני עם חברת "אפיק פירור בע"מ", אשר פעלו אל מול גורמים בעיריית אילת לצורך השגת אישורים שונים לקידום

מיזמיהם, ועל כן נזקקו לשירותיו של המערער, במסגרת תפקידיו בעיריית אילת. יש לציין כי מר יוסי מגל, מבעלי חברת "נאות אואזיס בע"מ", חתם על החוזה מול קבוצת הכדורסל, תוך שציין בכתב יד על החוזה כי הוא מתנה את הסכמתו בקבלת ליווי פיננסי למיזם של החברה מהבנק וכן בקבלת אישור לחוזה משותפו. כמו כן, מר בנט קפלן, בעל מניות בחברת "אפיק פירור בע"מ", החתים את החוזה שנערך מול קבוצת הכדורסל בחותמת החברה אך לא חתם עליו בעצמו, כיוון שלא היה מעוניין בחוזה מחייב. שני החוזים המתוארים לעיל נשלחו לרשות לביקורת תקציבים כדי ליצור מצג שווא שהחברה חתמה על חוזה פרסום מחייבים בסכום כולל של 600,000 ש"ח לעונת הכדורסל 1999/2000. בעקבות מצג השווא, הרשות לביקורת תקציבים נתנה לקבוצת הכדורסל אישור סופי לשחק באותה עונה.

6. ביום 24.12.2007 הרשיע בית המשפט המחוזי (כבוד השופטת ר' יפה-כ"ץ) את המערער בעבירות שיוחסו לו בכתב האישום, וזאת על סמך הודאתו, בעקבות הסדר טיעון שהושג בין הצדדים. הסדר הטיעון כלל תיקון לכתב האישום והסכמה כי לענין העונש, המשיבה תעתור לעונש של שנת מאסר בפועל, תקופת מאסר על תנאי וקנס, ואילו המערער לא יהיה מוגבל בטיעונו לעונש.

7. ביום 28.9.2008 גזר בית המשפט המחוזי על המערער תשעה חודשי מאסר בפועל; תשעה חודשי מאסר על תנאי למשך שלוש שנים שלא יעבור את העבירות בהן הורשע או כל עבירה אחרת מסוג פשע; וקנס בסך 25,000 ש"ח או שלושה חודשי מאסר תמורתו. בית המשפט המחוזי התייחס בגזר דינו לגזר הדין שניתן כנגד המערער על ידי בית המשפט המחוזי בתל-אביב (כבוד השופט צ' גורפינקל) בת"פ 40421/01 שם נקבע כי אין להשית עליו עונש של מאסר בפועל בגין עבירת לקיחת השוחד בה הורשע, וזאת משום שלא הפיק רווח אישי ממעשיו, אלא קידם אינטרסים אחרים על ידי העבירה שביצע. אלא מאי, בית המשפט המחוזי קבע כי אף אם יקבל הבחנה זו, הרי שבמקרה שלפנינו ספק אם ניתן לומר כי עבירת השוחד בה הורשע, כאשר ביקש מהיזם לעיל לתרום כסף לרשימתו הפוליטית, לא היה בה משום רווח אישי, ומכל מקום ראויה היא לגינוי, ולרוב גוררת עמה עונש של מאסר בפועל בשל חומרתה. עוד קבע בית המשפט המחוזי כי ביצוע האמור באישום השני, אשר לפיו פעל המערער בניגוד אינטרסים כדי להביא לידי כך כי עיריית אילת תערוב להלוואה, שתינתן לצורך כיסוי חובות קבוצת הכדורסל, הביא לו רווח אישי ישיר. זאת משום שבפעולתו הבטיח כי מכספי ההלוואה תוכל קבוצת הכדורסל להחזיר לו את חובו האישי, בהיותו אחד מנושי הקבוצה. אף לענין הרשעותיו בעבירות המנויות באישום השלישי והרביעי בכתב האישום, ציין בית המשפט המחוזי כי יש באלו חומרה רבה, משום שהמערער רימה את

הרשויות השונות, וביקש מאחרים לשתף עמו פעולה במעשיו הפליליים. אף כי לא הפיק רווח אישי ממעשיו האחרונים אלו, הרי שניצל את מעמדו הציבורי ועל כן לא ניתן לפטרו מכל עונש. בהסתכלו על מכלול העבירות בהן הורשע המערער, קבע בית המשפט המחוזי כי פעל בדרך הרומסת את טוהר המידות ופוגעת בסדר הציבורי, הן לצורך קידום ענייניו האישיים והן לצורך קידום עניינם של אחרים. נוסף לאמור לעיל, בית המשפט התחשב לקולא בזמן הרב שעבר מאז ביצוע העבירות נשוא כתב אישום; בסבל שעברה משפחתו של המערער והנזק הכספי שנגרם להם; החרטה שהביע בגין מעשיו; וכן העדויות והמכתבים שהעידו על תרומתו הרבה לקידום העיר אילת.

8. על גזר דינו של בית המשפט המחוזי ערער המערער בפנינו.

9. לטענת המערער, בית המשפט המחוזי שגה בהפעלת שיקול דעתו בעת גזירת דינו, שכן לא נתן משקל ראוי והולם לנסיבות הקונקרטיות והמיוחדות שליוו את מעשיו. לדידו, גזר הדין מעמיד בספק את עצם קיומו של מדרג עונשי בעבירת לקיחת שוחד שכן עולה ממנו שאין לייחס חשיבות לאינטרס שעמד מאחורי ביצוע העבירה, בין אם זו נעשית לשם רווח אישי ובין אם נעשתה לצורך קידום אינטרס ציבורי. יתר על כן, לאחר שהגיע בית המשפט המחוזי למסקנה זו, המשיך ובחן את רווחו האישי של המערער ממעשיו, ולטענת המערער, שקל את מניעיו, רק אימתי שאלו עלו בקנה אחד עם רצון בית המשפט המחוזי להחמיר עמו. מכאן ממשיך המערער וטוען כי יש לייחס משקל לכך כי לא הפיק כל רווח מעשי בגין המעשים בהם הורשע. לענין האישום הראשון, המערער טוען כי בפועל לא תרם היזם לרשימתו הפוליטית ולו אגורה אחת, ועל כן לא ניתן לומר כי הפיק רווח אישי מעבירת לקיחת השוחד שביצע, שכן דואני הוא היחיד שהפיק רווח כספי מהמוסכם בין היזם לבניו. לענין האישום השני בגינו הורשע, טוען המערער כי לא הפיק טובת הנאה ישירה מביצוע עבירת הפרת האמונים כמסקנת בית המשפט המחוזי, שכן כל שביקש לעשות היה להשיב לחיקו את כספו שלו, אותו הלווה לקבוצת הכדורסל, ועתיד היה לקבלו חזרה בלאו הכי. בכך מובדל המערער מאנשי ציבור המנסים לגרוף לכיסם האישי כסף לא להם על חשבון הקופה הציבורית.

10. המערער מוסיף וטוען כי בית המשפט המחוזי שגה משנתן משקל רב מידי לצורך בענישה מרתיעה במקרים כגון דא, ולא ייחס משקל ראוי לשיקולים נוספים בעניינו, ביניהם עיקרון ההלימה ושיקומו. עוד טוען הוא כי לא ניתן משקל מספק דיו לכך כי הודה בעובדות כתב האישום וכי האירועים נשוא כתב האישום אירעו לפני זה עשור. בנוסף, טוען המערער כי שגה בית המשפט המחוזי עת התעלם מתסקיר שירות

המבחן שנערך לו ובו הומלץ להשית עליו עונש של מאסר בפועל שירוצה על דרך עבודות שירות. המערער גורס גם כי היה מקום לתת משקל הולם להפנמתו את חומרת מעשיו וחרטתו הכנה בגינם, וכן להשפעה הקשה שהייתה לפרשה עליו ועל משפחתו. המערער מפרט לעניין זה בכתב הערעור כי משפחתו נאלצה לעזוב את העיר אילת עקב פרסום הפרשה, וכי בעקבות הפרשה נשלל ממנו רישיונו לעסוק בתחום הביטוח, תחום עיסוקו הראשון בטרם עבר לתחום הפעילות הציבורית, במסגרתה שירת את העיר אילת נאמנה למשך כעשר שנים. במיוחד הדגיש את מצבה הרפואי של בתו, אשר עם הגשת כתב האישום נגד אביה פיתחה הפרעות אכילה קשות, מהן החלימה לאחר מאמצים רבים, והחשש כי תחול התדרדרות במצבה אם יישאר עונשו על כנו. יתר על כן, במסגרת ניסיונו לשיקום חייו הקים המערער עסק לייבוא דגים יחד עם משפחתו, שלטענתו, ייפגע קשות אם יישלח לבית האסורים. לאור כל זאת מבקש המערער כי עונשו יופחת ויועמד על עונש של שישה חודשי מאסר בפועל, אשר ירוצו על דרך עבודות שירות.

11. בא כוח המשיבה לעומתו, סומך את ידיו על גזר דינו של בית המשפט המחוזי. לטענתו, מהאישום השני המצוי בכתב האישום עולה בברור כי המערער הפיק הנאה אישית מביצוע עבירת הפרת האמונים, בכך שהבטיח במעשיו כי חובה של קבוצת הכדורסל כלפיו יוחזר לו. עוד טוען הוא כי אף אם לא הפיק המערער ממעשיו טובת הנאה אישית בביצוע המעשים המיוחסים לו באישום השלישי והרביעי, הרי שיש להעניש בחומרה אנשי ציבור המנצלים לרעה את תפקידם, ומכריחים יזמים פרטיים לבצע עמם עבירות פליליות בתמורה לאישורים השונים אותם הם מבקשים לשם קידום עסקיהם. עוד הוסיף כי עונשו של המערער ראוי לאור הרשעתו הקודמת שהוזכרה לעיל בעבירה של לקיחת שוחד. על כן, לדידו, יש לדחות את הערעור.

12. במהלך הדיון שנערך לפנינו ביום 23.4.2009, חזרה בה נציגת שירות המבחן, הגברת ברכה וייס, מהמלצת שירות המבחן בתסקירו כי המערער ירצה את עונשו במאסר בפועל על דרך עבודות שירות, וזאת משום ששירות המבחן התרשם, לאחר שערך תסקיר משלים למערער, כי הלה מפחית בחלקו בכל הקשור לביצוע העבירות בהן הודה.

13. לאחר שעיינו בהודעת הערעור, ולאחר ששמענו את טיעוני הצדדים, באנו לכלל מסקנה, כי דין הערעור להדחות.

14. כידוע, הלכה היא כי ערכאת הערעור תתערב בחומרת העונש שהוטל על ידי הערכאה הדיונית במקרים חריגים בלבד (ראו למשל ע"פ 9097/05 מדינת ישראל נ' ...)

ורשילובסקי (לא פורסם, 3.7.2006); ע"פ 2672/08 פלוני נ' מדינת ישראל (לא פורסם, 17.11.2008)). איננו סבורים כי מקרה זה נמנה על אותם מקרים חריגים המצדיקים את התערבותה של ערכאת הערעור בעונש שהוטל על ידי הערכאה הדיונית. בית המשפט המחוזי ציין מפורשות בגזר דינו את המשקל שיש לייחס לאינטרס שעמד מאחורי מעשי המערער. בהתייחס להרשעתו באישום השלישי והרביעי בכתב האישום צוין בגזר הדין כי:

"העובדה שאישית לא קיבל תמורה ממעשי המרמה או מהמעשים שעשה תוך הפרת אמונים, יכולים להקל מעט בענישה, אך אין בהם כדי לפתור את הנאשם מכל עונש בגין מעשיו החמורים".

ניתן לראות אפוא, כי בניגוד לטענת המערער, בית המשפט המחוזי ייחס משקל לכך כי בביצוע חלק מהעבירות בהן הורשע, עשה כן לשם קידום מצבה של קבוצת הכדורסל הפועל אילת, ולא לשם רווחו אישי. אלא, שכפי שציין בית המשפט המחוזי, אין בכך כדי לומר כי אין חומרה כלל במעשיו, שכן בתור איש ציבור – במקרה זה סגן וממלא מקום ראש העיר אילת ויושב ראש קבוצת הכדורסל הפועל אילת – אמון הוא על טוהר המידות הן כלפי הכפופים לו והן בהתנהלותו כלפי רשויות וגופים אחרים.

15. במקרה שלפנינו מכל מקום, ומבלי להביע דעה על מניעיו של המערער לביצוע האמור בכלל האישומים, ספק בעינינו אם ניתן לומר כי לא הפיק הנאה אישית מביצוע המעשים המיוחסים לו באישום השני לכתב האישום, כפי שקבע בית המשפט המחוזי. כפי שפורט לעיל, המערער פעל להביא לידי כך שעיריית אילת תערוב להלוואה שתינתן לקבוצת הכדורסל בראשה עמד, וכך הבטיח למעשה כי זו האחרונה תוכל לפרוע את חובה הכספית כלפיו. עם כל הכבוד, אין בידינו לקבל כי במעשה זה לא הפיק המערער הנאה אישית כלשהי. אמנם, ייתכן והסכום הלא מבוטל, 282,000 ש"ח, הגיע למערער מאת קבוצת הכדורסל. אך המערער פעל מתוך ידיעה כי לולא יבטיח כי תינתן הלוואה לקבוצה, זו תיכנס לפירוק והסיכוי כי יקבל חזרה את מלוא כספו בעתיד הנראה לעין יקטן, כל שכן כאשר לקבוצה שמונה נושים נוספים. כדי לקדם את עניינו הפרטי, שכנע את מועצת עיריית אילת לערוב להלוואה לעיל, ומבלי שחשף בפניה את מניעיו האישיים להבטחת מתן הלוואה. מספר חודשים לאחר מכן, שילמה קבוצת הכדורסל שבראשה עמד את חובה במלואו למערער. אך הפלא ופלא, לאחר שקבוצת הכדורסל נסגרה, נאלצה עיריית אילת לפרוע את הלוואה. יוצא אפוא שמהלך מתוחכם זה של המערער, הבטיח כי כיסו הפרטי לא יינזק, בעוד עיריית אילת – קרי הקופה הציבורית – נאלצה לשאת בנטל של ניהולה הכושל של קבוצת הכדורסל. ודוק, ייתכן ומועצת

העירייה הייתה מתחייבת לערוב להלוואה בלאו הכי, כטענת המערער, אך זאת לא נדע לעולם, משפעל תוך הפרת אמונים ובניגוד עניינים חמור על מנת להבטיח את רווחתו האישית על חשבון רווחת הציבור. על כן אין לבוא ולומר כי עונשו של המערער חמור יתר על המידה מטיב מעשיו, בהתחשב במניעי ביצועם.

16. יתר על כן, אף טענותיו האחרות של המערער כנגד גזר דינו דינן להדחות. בית המשפט המחוזי שקל לקולא את תרומתו של המערער לקידום העיר אילת בעשר שנות פעילותו הציבורית, את חרטתו הכנה, חלוף הזמן מאז ביצוע העבירות, ואת הסבל הרב שעברה משפחתו מאז פרסום הפרשה. בית המשפט המחוזי היה מודע גם לאמור בתסקיר שירות המבחן באשר למצבו של המערער והמלצת שירות המבחן כי לא ייגזר עליו עונש של מאסר בפועל מאחורי סורג ובריח. עם זאת, מול אלו עמדו שיקולים שונים לחומרא אשר בית המשפט המחוזי נתן דעתו עליהם, ולא מצאנו כי נפל פגם במלאכת האיזון בין השיקולים הרלוונטיים שערכה הערכאה הדיונית. ראשית, יש לזכור שתסקיר שירות המבחן הינו בגדר המלצה בלבד, ועל השופט לאזן בין המלצתו לבין שיקולים אחרים הקיימים במסגרת הענישה הפלילית (ראו ע"פ 344/81 מדינת ישראל נ' שחר סגל, פ"ד לה(4) 313, 318 (1981); רע"פ 8279/08 ח'ג'אזי נ' מדינת ישראל (לא פורסם, 5.10.2008)). במקרה שלפנינו, יש לציין כי בית המשפט המחוזי הביע תרעומת מסוימת על כך כי המלצת שירות המבחן בדבר העונש הראוי למערער אינה נסמכת על שיקולים שיקומיים. מבלי להיכנס לפרטי ביקורת זו, עולה כי האמור באשר למצבו של המערער ומשפחתו בתסקיר נלקח בחשבון בעת גזירת דינו ומכל מקום בדיון שנערך לפנינו חזר בו שירות המבחן מכל המלצה בעניינו של המערער. מעבר לכך, כפי שציין בית המשפט המחוזי ובצדק, המערער הורשע במספר רב של עבירות, ובעת גזירת עונשו יש להתחשב בתמונה הכוללת אשר משתקפת מארבעת האישומים המצויים בכתב האישום באשר להתנהלותו כאיש ציבור. כמו כן, לא ניתן היה להתעלם מכך כי ביום 28.6.2004 הורשע המערער בעבירה של לקיחת שוחד בגין מעשים שביצע במסגרת תפקידו בשנת 1995. מבלי להמעיט בתרומתו של המערער לפיתוח וקידום רווחת תושבי אילת, הרשעתו הקודמת בעבירת לקיחת שוחד וכן ריבוי העבירות השונות בפרשה זו מלמדים על דפוס חוזר של ניצול מעמדו הציבורי בצורה שאינה עומדת בסטנדרט ההתנהגות אשר נקבע בחוק לאיש ציבור, וודאי שאינה עומדת באמות המידה שראוי כי איש ציבור יחיה על פיהן.

17. סיכומו של דבר, מכל האמור לעיל עולה כי העונש אשר הוטל על המערער הינו הולם ומשקף את חומרת מעשיו, אגב התחשבות בנסיבות ביצוע העבירות ובנסיבותיו האישיות. אשר על כן, לא מצאנו עילה להתערב בגזר דינו של בית המשפט המחוזי.

סוף דבר, הערעור נדחה.

18. החלטת השופט א' א' לוי מיום 10.11.08 בענין עיכוב ביצוע עונש המאסר מבוטלת בזאת.

19. על המערער להתייצב ביום 14.6.09, בשעה 10:00, במשטרת תל-אביב-יפו, לשם תחילת ריצוי עונשו.

ש ו פ ט

השופט א' רובינשטיין:

אני מסכים.

ש ו פ ט

השופט י' דנציגר:

אני מסכים.

ש ו פ ט

לפיכך הוחלט כאמור בפסק דינו של השופט ס' ג'ובראן.

ניתן היום, י"ח באייר התשס"ט (12.5.2009).

ש ו פ ט

ש ו פ ט

ש ו פ ט